

**EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI A VIII-A
Anul școlar 2019 - 2020**

**Probă scrisă
Limba și literatura maghiară maternă**

Test 17

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I

45 puncte

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, válaszolj a hozzá kapcsolódó kérdésekre, oldd meg a feladatokat!

Ciceri azt hitte, hogy a földkerekség legmegbízhatóbb képviselője billeg be az ajtón, mikor Mátyás Robi előbújt a csomagolóládából. A gépfíú megemelte acélkalapját, és kijelentette, hogy ő az ajándék, amelyet a nagybácsi küldött a csodavárosból.

– Jól van no – ásított Ciceri, mintha nem is örülne a gépgyereknek. – Szundítok egy csöppet, de három óra három perckor és harminchárom másodperckor ébressz föl, hallod-e! S alighogy magára húzta a takarót, jót nevetett, mert azt hitte, hogy Robi nem tudja pontosan teljesíteni megbízatását. [...] Alig ért a mutató a kijelölt időhöz, Robi odalépett, és megérintette az alvó fiú karját:

– Kelj fel, kedves gazdám! – mondta.

Ciceri meglepődött, de nyomban más próbák elé állította a gépgyereket. Számolja meg az epreskert fölötti csillagokat, mondja meg, hány betű van az Ezeregyéjszakában, hasítson négy egyenlő részre egy kunkori bárányszórt! S miután a gépfíú mindezt megtette, gazdája hümmögve körbe kerülte őt, majd így szólt:

– No most már elismerem, hogy te vagy a világ leges-legpontosabb csodabogara! Teltek a napok, a hetek. Robi már kijárt a városba, s mindig ezredpercnyi pontossággal érkezett vissza a piacról, a játékszobából, a törökmézárustól. Hanem egyik napon mégis késett egy perccskét. Utána kettőt. Aztán hármát is. Első ízben Ciceri semmit sem szólt, később azonban előkapta a zsebóráját:

– Beteg vagy? – kérdezte. – Fáj a lábad? Nem valami sokáig működtél pontosan, hallod-e?! Még az hiányzik, hogy odaadjalak javítani. Hogy reád költssem azt a kevés zsebpénzemet is!

Robi hallgatott. Csak szemének két kis gömbje lett olyan a zavartól, akár a kompótos tálka. Ciceri pedig elhatározta, hogy utána les, megnézi, hogyan lépked, mi lehet a késlekedésének az oka. Vajon melyik alkatrésze romolhatott el? – izgult már előre, s adott neki öt lejt, hogy hozzon fagyaltot a cukrászdából.

A gépgyerek megvette az édességet, és a kannával együtt a hűtődobozba dugta, amely a hasában rejtőzött, aztán szétnézett és visszafelé indult. De alig tett néhány lépést, amikor látta, hogy cipekedő pékinas jön vele szemben, hátán óriási, nyikorgó kosárral. Robi odalépett hozzá, és saját vállára vette a terhet.

A süteményes bódéig segített vinni a kiflit, kalácsot; alig tette le azonban a kosarat, máris egy görnyedt hátú anyóka felé indult el, aki zsákban szenet viszegetett sóhajtozva. A robotgyerek elkérte a zsákot, hóna alá szorította, s ment utána.

Mondani se kell, hogy Ciceri mindenütt a nyomában volt. Azt is látta tehát, amikor Robi rémülten az órájára pillant, s kezét-lábát dobálva nekilendül, hogy mielőbb hazaérjen, nehogy ismét megszökjék. De egy meredek utca előtt a gépfíú mégis megállt. Hogyisne állt volna meg, hiszen a fahasábbal megrakott szekér előtt apró lovacska táncolt, vergődött. A fuvaros pedig husáanggal ütötte, verte. S ugyan mit számított az, hogy előtte fekete kendővel bekötötte a gebe szemét? A lovacska, mégha nem látta is a hegyet, hiába erőlködött. Csak az lett a vége, hogy ropp!, s hám meg kötőfék szakadt, ő pedig térdre rogyant az út kövén. A robotgyerek gondolt egyet, ölébe emelte a lovacskát, és fölbillegett vele a hegyre, aztán

visszatért, ő maga állt be a rúd közé, és a szekeret is fölhúzta a tetőig. Nem csoda hát, hogy később bárhogy sietett is, bármilyen hangosan zakatolt is végig az utcán, az emberek nagy meglepődésére, ezen a napon már pontosan négy percet és negyvennégy másodpercet késett a bevásárlással...

(Bálint Tibor: *A világ legpontosabb embere*)

1. Kik a történet szereplői, és milyen kapcsolatban állnak? 5 pont
2. Milyen feladatokkal teszteli Cicero, hogy Robi elég pontos-e? 4 pont
3. Miért kezd el késni a világ legpontosabb robotembere? 6 pont
4. Mivel magyarázható a gépgyerek reakciója a szidásra: „Robi hallgatott. Csak szemének két kis gömbje lett olyan a zavartól, akár a kompótos tálka.”? 5 pont
5. Írj ki a szövegből két hangutánzó szót, két összetett szót és két kicsinyítő képzős főnevet! 6 pont
6. Alkoss egy-egy mondatot a *mutató* szóval úgy, hogy
  - a. főnév legyen
  - b. melléknévi igenév legyen4 pont
7. Írd meg 10–15 mondatban Cicero és Robi párbeszédét, miután Robi négy perc negyvennégy másodperc késéssel hazaérkezik! 15 pont

SUBIECTUL al II-lea

45 puncte

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, válaszolj a hozzá kapcsolódó kérdésekre oldd meg a feladatokat!

A májusfa

A magyar nyelvterület nagy részén május 1-jére virradó éjszaka állították, illetve állítják a májusfát. Másik jeles alkalma pünkösöd. A május elsején állított fákat pedig sokfelé éppen pünkösdkor bontják le. A májusfa, a zöld ág a természet megújulásának a szimbóluma, és legtöbb esetben az udvarlási szándék bizonyítéka, szerelmi ajándék is.

A magyar nyelvterületen a májusfa-állításnak két jellegzetes formája ismert: az egyik a lányos házakhoz vitt májusfa, a másik a középületek, kocsimák előtt felállított májusfa.

A májusfák beszerzése mindkét esetben a mindenkori legények, legénybandák feladata. A májusfának alapvetően két változata van: kivágott, sudár, esetenként kérgétől megtisztított fa, melynek csak a tetején hagyták meg a lombját, vagy virágzó, zöldellő gallyak, ágak. A magyar nyelvterületen a májusfák tájanként változó típusba sorolhatók, így Nyugat-Magyarországon a letisztított kérgű fa, tetején lombbal, vagy magas póznára erősített zöld ág, az Alföldön többnyire kisebb, egészében felhasznált fa a jellemző. Északkelet-Magyarországon is ehhez az utóbbihoz hasonló módon készítik a májusfát, de újabban terjed a virágcsokor, illetve a virágkosár ajándékozása. A szlovákiai magyar adatok magas fákra, az erdélyiek azonban inkább zöld ágakra utalnak.

A fákkal kapcsolatosan kétféle követelmény lehetett: sudár, magas legyen vagy fiatal, zsenge. Az ágak pedig zöldek vagy virágosak. A helyi lehetőségeknek megfelelően változik a fa fajtája, mely lehetett nyárfa, nyírfa, fenyőfa, fűzfa, virágzó cseresznyeág, meggyág, orgona stb.

A májusfa eredetéről és már a múlt században is meglévő változatairól az alábbiakat olvashatjuk: „Minden év május elsején a falukban, városokban, sok épület előtt lehet leszúrva látni virító zöld levelű, ágasbogas, karcsú, magas fákat, melyeken virágok, szalagok, déli gyümölcsök, italok, fűzerek stb. díszelnek. Falvakon nőtlen ifjak kedveseik ablaka előtt állítják fel május 1-ső napján virradóra a májusfát; városokban ma már csak a mészárosok emelnek ily fákat a tőlük húst hordó fehérnép számára. A májusfáról azt írják, hogy Szent Jakab és Szent Fülöp, midőn térítgetni jártak, útítársuk lett Valburga nevű szűz hajadon; ezt ebbeli cselekvényéért a pogányok tisztátalan személynek nyilvánították, s rágalmazták. A

leány azonban, hogy elűzze a gúnylódókat, elővette vándorbotját, letűzte a földbe, előtte letérdepelt, imádkozott, s erre alig múlt el egy-két óra, midőn a pogányok szeme láttára leszúrt bot kizöldült. Ez volt Szent Jakab apostol napja virradójára (május 1-jén). Nőtlen ifjak ez időtől ez okon szoktak magas zöldfát jó magaviseletű hajadonok ablaka előtt felállítani, még pedig ha lehet észrevétlenül. Ma már májusfa helyett egy csokor szép virág is megteszi a kellő hatást” (Résző Ensel 1867: 198).

Mint az idézetből is kitűnik, a lányok számára állított májusfát többnyire titokban szerezték be és állították fel. A májusfa állítását évszázadok óta tiltják a hatóságok az erdők és tulajdonosaik védelmében. A fát általában lopták az erdőről, de volt, ahol fizettek, illetve fizetnek érte. A Zemplén megyei Rudabányácsról több kilométerre is elmentek a legények a fáért. Sárkeresztesen az első világháború előtt éjszaka, sötétben két patakon át hozták a fát, de a két világháború között már vették az erdőből a fekete- vagy lucfenyőt.

(<http://mek.niif.hu/02100/02152/html/07/122.html>)

1. Mutasd be a májusfa-állítás szokását a szöveg alapján! 6 pont
2. Kinek a feladata a májusfa beszerzése? 5 pont
  - a. A lányos apaké.
  - b. A falu elöljáróié.
  - c. A kocsmárosoké.
  - d. A legényeké, legénybandáké.
3. Miben különböznek a májusfával kapcsolatos hagyományok az egyes magyar régiókban? 5 pont
4. Sorolj fel legalább 5 olyan fafajtát, amely alkalmas lehet májusfának! 5 pont
5. Melyek igazak és melyek hamisak a következő megállapítások közül? Jelöld őket!
  - a. Résző Ensel feljegyzései alapján a falvakon a nőtlen férfiak kedvesük ablaka alá állítottak májusfát.
  - b. Városokban már senki nem őrizte ezt a hagyományt a feljegyzések idején.
  - c. Valburga Jakab és Fülöp apostolok útítársa volt.
  - d. Május 1. Szent Fülöp napja.
  - e. Valburga emlékére jó magaviseletű hajadonoknak állítják a májusfákat. 5 pont
6. Miért tiltották be a májusfaállítás hagyományát a hatóságok? 4 pont
7. Foglald össze 2-3 mondatban, miről szól a szöveg! 5 pont
8. Vajon miért nem találkozunk ezzel a népszokással városi környezetben? 5 pont
9. Te szívesen részt vennél-e egy májusfaállításán? Indokold válaszod! 5 pont